

Dr. M. Murko je objavil v slovitih „Deutsche Literaturzeitung“ 1904, številki 51/52, str. 3144—3149 bistro oceno Jan Gebauerjevega dela „Slovník Staročeský“, kolikor ga je doslej izšlo. — V raznih opazkah, ki jih je vpletel v svoj referat, je n. pr. tudi pokazal, kako važno je pri takih delih podrobno znanje vsakega narečja, izrečno v tem primeru znanje slovenščine.

Dr. Jos. Tominšek.

Trgovinski in obrtniški kašipot po slovenskem Štajerskem. Izdalo in založilo občeslovensko obrtno društvo v Celju. Cena 1 K, s poštnino 10 vin. več. Leto 1905. — Ta knjiga, ki obsega vsakovrstne zanimive statistične podatke, je nov dokaz krepke organizacije štajerskih Slovencev in bode svojemu namenu brez dvojbe jako dobro služila. Priporočamo jo tudi izvenštajerskim Slovincem v nakupovanje.

A. Tentor: Iz zapadne strane. I. Ljubav na prevaru. Cena K 1.50. — Pula 1904. m. 8°. 143 str. — To je slika iz zapadne Istre, ki nam kaže divji značaj istrskih Hrvatov, njih slabe strani, pa tudi njih dobro srce, ker je narod zaostal v omiki. Kakor nam pripoveduje pisatelj, so otmica (rop neveste), poboji v pijanstvu, osvete na dnevnem redu pri onih ljudeh.

R. P.

Matica srpska je doposlala 6. zvezek svojega Letopisa. Vel. 8°. 143 str. Vsebina je ta-le: I. Črteži od Vladoja Jugovića. II. Mlada ljubav. III. Sa lova. (Ta pisec je objavil v četrtem zvezku Letopisa pod „Črteži“ I. povest „Ljubav“. Objavil je pa tudi povesti „Sjene“, med njimi „Odlomke iz dječjeg sveta“. Ta povest „Ljubav“ je izšla že l. 1883. v nemškem jeziku. Izkazal se je torej g. Vlad. Jugović za plagiatorja. To je zasledil „Ned.“ in je v Brankovem Kolu št. 41. l. 1904. stavil g. Vlad. Jugoviću vprašanje, kako se ujema faktum, da je nemško pripovedko, ki je izšla l. 1883. v letopisu kot izvorno delo priobčil. Jugović je odkril v 44. listu Br. Kola tajnost, da je ime C. v. Schwarzkoppen v nemški književnosti anonim, katerega se poslužuje, ker je njegova mati kot devojka imela to ime. V 45. br. Br. Kola pa je tale odgovor redakcije Berl. Bazarja na vprašanje Br. Kola, kdo je pisec povesti „Odlomci iz dečjeg sveta“: „Bazar-Actien-Gesellschaft. Berlin S. W. 12. Charlottenstrasse 11, den 17. November 1904. — Die Verfasserin von „Fragmente aus der Kinderwelt“ ist Frau C. von Schwarzkoppen in Erfurt. Hochachtend Redaktion des „Bazar“ (!). — Druga točka je nadaljevanje „Života in običajev“ Marka Miljanova Popovića Drekalovića. III. Zvršetek sestavka Savke dr. Subotića „O srbskih narodnih tkaninah in rokotvorinah“. IV. Pismo Turgenjeva mitropolitu St. Stratimiroviću in odgovor mitropolitov s prilogom njegove razprave o Vlahih. Od Jos. Radonjića. V. Književnost. I. Ocena dr. Stojanovića o „Istoriji Srema Mih. Milanovića. VI. Prikazi knjig, Beleške. VI. Umetnost. „Prva jugoslov. izložba umetniška“ od dr. Milana Sevića. VII. Nove knjige. — Knjige za narod. Izdaje Matica srpska iz zadužbine Petra Konjevića, sveska III. Iz knjiga starostavnih. Vladimir Dukljanin od Stev. Sremca (ciril.). V Novem Sadu. 1904. m. 8°. 75 str. Stevan Sremac pripoveduje poljudno v 1. zvezku o Velikem županu Časlavu, v 2. pa o presbiteru Vladimiru Dukljaninu, ki je spisal kroniko srbsko. — Kalendar Matice srpske za godinu 1905., v. 8°. 159 strani.

R. P.

J. Tews: Pučka naobrazba i gospodarski razvoj naroda. Dozvolom pisca preveo dr. Dragan Šašel. Vlastita naklada. Cijena 50 filira. Karlovac. 1904. 44 str. 8°. Zaključki te z veliko bistrumnostjo pisane brošure so ti-le: 1. Duševna umna občna izobraženost je temelj i nujni pogoj za izboljšano gospodarsko delo v vseh področjih narodne produkcije: v poljedelstvu, malem obrtu, industriji in trgovini. Z delitvijo gospodarskega dela je postala potrebna obširna strokovna izobrazba, ki je

osnovana na občni ljudski izobrazenosti, ki se brez poslednje niti misliti ne da. 2. Povišanje občne ljudske izobrazenosti zahteva v interesu občnega narodnega blagostanja, v interesu socijalnega mira in razvoja vseh sil in slojev narodnih razdelbo dobička, katerega prinaša delo. 3. Od duševne, umne izobrazenosti širjih ljudskih slojev je zavisen notranji gospodarski in društveni razvoj vsakega naroda od mednarodne zamene robe. 4. Iz teh razlogov je večja briga za ljudsko šolo ena najnamenitejših nalog naše dobe. Priporočamo čitateljem to brošurico. *R. P.*

Mala biblioteka (urednik: Risto Kisić, lastnik: Izdavaška knjižara Pahera in Kisića) izhaja že peto leto v obliki Reclamove univerzalne biblioteke v Mostarju v zvezkih z določenim številom tiskanih pol, in sicer po eden zvezek po mogočnosti vsakih 15 dni. Dela, ki ne morejo iziti v enem zvezku, izidejo v dveh ali treh. Z vsakim zvezkom izide priloga „Priegled“ na eni poli, ki prinaša različne sestavke. Dosedaj je izšlo 85 zvezkov, v katerih se nahajajo originalni spisi srpski in prevodi iz ruščine, italijanščine, francoščine, magjarščine in angleščine. Na koncu leta se dobi lep žepni koledar in pri vsakem zvezku ilustrovana dopisnica. Cena je Mali biblioteki z vsemi prilogami za Bosno in Hercegovino in Avstro-Ogrsko 5 kron. Denar se pošilja administraciji Male biblioteke v Mostar. *R. P.*

Jan Rokyta: Pouta a peruti. Avtor (Adolf Černý, urednik Slov. Přehleda) je znan kot rahločuten lirik. Motive zajema iz svoje notranjosti in iz narave ter ustvarja iz tega slike včasih res čudovite lepote. Zanima ga bolj čuvstvena stran duše nego intelektualna, silnega odpora in smelega poleta ne najdeš pri njem vkljub imenu, ki ga je dal svoji zbirki: vezi in peruti. Njegova poezija čitatelja ne razvname in ne navduši, pač pa se ob njej zamisliš in vglobiš sam v se.

Časopis Musea Království Českého je baš dovršil 78. leto. Iz tega letnika smo že omenjali lani korespondenco pisatelja J. Zeyerja. Dodatno poročamo še o nekaterih važnejših razpravah, ki so bile objavljene v lanski knjigi. Vseuč. profesor dr. J. Čelakovský je iz večjega dela o splošni češki pravni zgodovini (2. izd.) natisnil članek o srednjeveškem svetovalstvenem ustrojstvu v Nemčiji. — A. V. Francev je objavil dvoje pisem J. Kollárja izdavalatelju Bibliografičnih listov (od januarja leta 1825.) P. J. Koeppenu in eno pismo Koeppena Kollárju. Pisma so nemški pisana. — Vseuč. profesor dr. J. Stupecký piše o čeških prevodih, izvršenih o priliki kodifikacije avstrijskega civilnega prava. Ta razprava se nadaljuje v novem (79.) letniku. — O. Theer je priobčil dvoje literarnih profilov: o Zikmundu Winterju, pisatelju zgodovinskih znanstvenih in zabavnih spisov, ter o Václavu Hladiku, avtorju, ki bi rad ustvaril moderni češki roman, a nima dovolj moči za to. — K. Velemínský je podal karakteristiko Gustava Pflögerja - Moravskega, ki je izmed prvih stvoriteljev češkega, osobito socijalnega romana (*Z malého světa*). *A. D.*

Anton Lajovic. Tri pesmi za en glas s spremljevanjem klavirja, op. 7., zv. 1. Založil L. Schwentner v Ljubljani; cena 2 K 50 h. Skladatelja velikih potez se kaže Lajovic tudi v teh novih skladbah mlade svoje muze. Po svojem nagnjenju simfonik, misli Lajovic orkestralno tudi, če piše za klavir. Glasne so zato njegove pesmi in tudi bleščče, saj so njih glasbi podeljeni razni vplivni rekviziti moderne tehnike. Lastnost je pač, morda tudi prednost Lajovičeve muze, da piše drzno,